

Udenrigspolitisk Redegørelse 2013

(Formanden for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender)

Forelæggelsesnotat

På Naalakkersuisuts vegne forelægger jeg traditionen tro den årlige udenrigspolitiske redegørelse.

Arktis i centrum

Arktis er for alvor kommet i centrum. Forrige uge åbnede jeg sammen med den islandske Præsident Arctic Circle konferencen i Reykjavik, som havde deltagelse af mere end 1000 mennesker fra 40 lande. I åbningssegmentet af konferencen deltog med indlæg, foruden Grønland, Færøerne, Canada, Rusland og USA, FNs generalsekretær Ban Ki-moon, USAs tidligere udenrigsminister Hillary Clinton og Prins Albert af Monaco.

Aldrig nogensinde før har Arktis og Grønland været så centralt placeret i den internationale bevidsthed. På trods af – og på grund af – denne opmærksomhed, er det af enorm vigtighed at vi til stadighed er tilstede internationalt. Det er mere end tidligere vigtigt at vi med vore egne budskaber sætter dagsordenen for hvad der i international sammenhæng diskuteres og besluttet vedrørende Arktis og grønlandske forhold.

Det er vigtigt, fordi de beslutninger som træffes internationalt har stor betydning for Grønland, både idag og for vores muligheder for udvikling fremadrettet. Det ser vi blandt andet nu hvor vi ikke kan opnå beslutning om hvalkvoter i den Internationale Hvalfangstkommission.

Men vi har også set det med vedtagelsen i Arktisk Råd af en Search and Rescue aftale i 2011, som styrkede koordinationen af redningsindsatsen og sikrer den hurtigst mulige assistance på tværs af landegrænser. Og med en Oliespildsaftale i 2013, som styrker informationsudvekslingen og koordinering af indsatsen i tilfælde af oliespild i det arktiske ocean.

Og vi har set det i denne måned, hvor der endelig er blevet opnået enighed i Japan om en global "Minamata konvention" som skal sætte en stopper for kviksølvforureningen, som er et særligt stort problem for menneskers sundhed og naturen i Arktis.

Vigtige partnere

I august måned var jeg til Rigsmøde i Danmark sammen med den danske statsminister og den færøske lagmand. Det konkrete samarbejde med Danmark og med Færøerne er vigtigt for Grønland, især i den proces som vi i disse år er i gang med. Implementeringen af selvstyreordningen – som giver Grønland forhandlingsretten på en række områder kræver også at vi er fælles om flere områder. Det er vigtigt, især i disse år hvor der er en stigende interesse for Arktis, at vi koordinerer vores indsats med Danmark udadtil.

EUs institutioner og medlemslande er også i mange sammenhænge strategisk vigtige partnere for Selvstyret. Med et samlet årligt bidrag til landskassen på over 300 millioner kr. er EU en meget vigtig politisk og økonomisk samarbejdspartner for Grønland –indenfor fiskeriet, indenfor uddannelsesområdet og indenfor sikring af den grønlandske eksport. Vores associering til EU igennem OLT (de oversøiske lande og territorier) ordningen er en vigtig del af vores gode internationale rammebetingelser.

EU er gennem sin budgetstøtte til Grønland med til at udvikle uddannelsesområdet, som er af nøglebetydning for udviklingen i hele samfundet. EU Kommissionen færdiggjorde i 2012 sine konklusioner af en midtvejsevaluering af vores partnerskabsaftale, og de fandt at samarbejdet på uddannelsesområdet er velfungerende. Rapporten peger dog også på, at erhvervslivet fremadrettet bør være tættere forbundet til de prioriteter man tager på uddannelsesområdet.

EUs finansielle budget for perioden 2014-2020 er nu under forhandling blandt EUs medlemslande. Det er vigtigt for Grønland at vi arbejder for at den nuværende støtte fastholdes. Støtten som vi modtager til at udvikle uddannelsessystemet er ikke noget vi kan tage for givet. Vi har et velfungerende samarbejde med EUs institutioner og en stigende interesse for bilateralt samarbejde, og det skal vi arbejde for at bevare og udvikle.

Forholdet til USA og også vigtigt. Både bilateralt og indenfor rammerne af Joint Committee samarbejdet. I den kommende periode vil der som noget nyt blive fokuseret særligt på handels- og investerings samarbejdet indenfor Joint Committee, og vi lægger op til at også det politiske forhold til USA skal styrkes i den kommende periode.

Nye aktører og nye muligheder

Med den øgede bevågenhed er der også kommet nye aktører til i Arktis. Aktører som gerne vil høres og være med til at præge udviklingen. Vi har sammen med Danmark arbejdet for at disse – som tilfældet er med de nye observatørlande i Arktisk Råd – skal have mulighed for at bidrage til udviklingen i Arktis, så længe de har en konstruktiv og relevant erfaring at bidrage med.

Samtidig er det af stor vigtighed at understrege, at det fortsat bør være landene og befolkningerne i Arktis, som sætter dagsordenen i samarbejdet. Kun på denne måde kan det sikres at interessen for Arktis kommer Grønland og Arktis til gode.

Vi har med Canadas overtagelse af formandskabet i Arktisk Råd i 2013, indledt et tæt og godt samarbejde omkring arbejdet med de canadiske prioriteter, som også i vid udstrækning deles i Grønland. Vi har meget tilfælles, og der er stort potentiale for at Arktisk Råds arbejdet kan udvikle sig positivt i de kommende to år. Den internationale bevågenhed og den stigende betydning af de beslutninger som træffes internationalt – også i Arktisk Råd, gør også at vi – især indenfor de områder hvor vi har den fulde kompetence – skal forhandle på egne vegne i mange flere sammenhænge end det har været tilfældet tidligere.

Det er for Naalakkersuisut vigtigt at sikre at befolkningen og Inatsisartut er opmærksom på de vigtige beslutninger som træffes i det internationale samarbejde når de har konsekvenser for Grønland. Det er mig derfor magtpåliggende at sikre at Inatsisartuts udvalg har et meget tæt løbende samarbejde med Naalakkersuisut, også omkring udenrigspolitiske spørgsmål.

Nye fokusområder og prioriteringer

Naalakkersuisut arbejder fortsat ud fra de overordnede målsætninger i den af Inatsisartut vedtagne udenrigspolitiske strategi fra 2011. Der sker en løbende justering af indsatsen ud fra de muligheder og udfordringer som vi møder på vores vej fremimod målet om skabelsen af en nation med størst mulig økonomisk uafhængighed.

Fokus for det udenrigspolitiske arbejde vil også fremadrettet være at bidrage i størst mulig grad til dette formål. I Naalakkersuisuts finanslovsforslag for 2014 er der som konsekvens af denne prioritering foreslået nye nødvendige initiativer og prioriteringer indenfor det udenrigspolitiske område. Jeg forventer, at udviklingen også i de kommende år vil byde på yderligere udfordringer og muligheder, som også kan medføre nye initiativer fremadrettet.

På handelsområdet er det vigtigt, at vi også i de kommende år sikrer, at vi til stadighed opnår de bedst mulige rammebetingelser for vores eksport. Uden en stadig udvikling af disse rammebetingelser, løber vi en risiko for at udviklingen på enkelte eksportmarkeder og indenfor enkelte produkter kan ramme os hårdt, når denne udvikling er negativ.

Men ligesom vi skal gribe de muligheder der er, skal vi også som folk gradvist acceptere et større internationalt ansvar, som følger med de muligheder vi får. Det gælder også indenfor klimaområdet, hvor Grønland og Arktis igennem mange år har levet med konsekvenserne af forandringerne. Men Grønland har også vigtige bidrag at byde på, når klimaforandringerne skal tackles. For at skabe momentum til at en global og juridisk bindende aftale opnås i 2015, samler FN's generalsekretær Ban Ki-Moon verdens stats- og regeringsledere til et særligt klimatopmøde i New York i 2014. Det er af stor betydning, at også Grønland arbejder for at der opnåes en aftale i 2015, og at denne bliver så ambitiøs som muligt.

2014

Jeg ser med spænding frem til det kommende år indenfor det udenrigspolitiske område. Naalakkersuisut har i årets forslag til finanslov lagt op til, at der i 2014 åbnes en grønlandsk repræsentation i Washington D.C., som skal være med til at åbne samhandel og muligheder for grønlandsk erhvervsliv, kultur og uddannelse i Nordamerika. Repræsentationen kan spille en vigtig rolle i at udvikle vores forhold til USA i årene fremover, også for at tiltrække investeringer til Grønland, og for at sikre et tættere og mere direkte samarbejde i Joint Committee regi.

Dette sker samtidig med at fokus på Asien også øges, ikke kun indenfor vores politiske relationer til Asien, dertil eksport af vores fiskeprodukter, men også og i stigende grad på tiltrækning af turister fra Asien og ikke mindst de nødvendige investeringer til vores råstofsektor, som er grundlaget for at der sikres en fremtidig positiv økonomisk udvikling.

Grønland deltager derfor løbende i events i udlandet, som sætter fokus på Grønland fra forskellige vinkler. I november 2013 arrangeres der erhvervsfremstød i Kina, mens der i 2014 sættes fokus på Japan med et grønlandsk besøg i december 2014.

I september 2014 finder den længe ventede verdenskonference for oprindelige folk under FNs generalforsamling også sted. Konferencen bliver en betydningsfuld international markering af den vigtighed verdenssamfundet tillægger virkeliggørelsen af Erklæringen om oprindelige folks rettigheder. Med en Selvstyreordning, som er en de facto implementering af Erklæringen, har Grønland en særlig forpligtelse til at indtage en ledende rolle i dette arbejde.

I 2014 vil vi udbygge og intensivere relationerne til vores nærmeste nabo i øst – Island – som den 8. november i år indvier sit generalkonsulat i Nuuk. Der er mange områder, særligt indenfor sundhed, uddannelse og samhandel hvor vi kan forbedre vores udviklingsmuligheder i samarbejde med Island. Endeligt fortsætter vi det gode samarbejde med vore naboer mod

vest i det næste år. Der forberedes et besøg til Grønland fra Nunavut, som skal finde sted i løbet af 2014.

Særligt på uddannelsesområdet er det vigtigt, at såvel uddannelsesinstitutionerne, som den enkelte studerende ser og udnytter de muligheder, der ligger i et styrket internationalt samarbejde. Naalakkersuisut finder det derfor meget positivt, at Ilisimatusarfik i løbet af 2014 forventes at kunne indgå en samarbejdsaftale med et asiatisk universitet.

Ved at udvikle vores samarbejde med andre lande, skal udenrigsområdet være med til at sikre Grønlands politiske og økonomiske udvikling. Det er derfor det er nødvendigt at bevare og udvikle en stærk grønlandsk stemme i det internationale samarbejde.

Jeg ønsker Inatsisartut en god debat.